

HABR OBEČNÝ

Habr je strom našich původních listnatých nebo smíšených lesů. Nevadí mu stín, a tak ho často najdeme roztroušené pod duby či buky, nebo porůstá ve skupinách celé stráně, kde svými **kořeny zpevňuje půdu**. Habr bývá středně vysoký, roste pomalu, ale vytrvale. Když je poražen, jeho pařez snadno **obrůstá** mnoha mladými výhony - výmladky. Proto může někdy připomínat strom s mnoha kmeny. Je **odolný a houževnatý**, zřídka trpí nějakou nemocí.

Listy habru připomínají listy buku, ale okraje jsou dvojitě pilovité. Raší v průběhu dubna a května. Ve stejné době najdeme na habru samčí a samičí květy - **jehnědy**. Později jsou nápadným znakem zelené hroznovité trsy, které visí z větvíček dolů. Ukryávají **plody** habru - drobné **oříšky** ve tvaru srdíčka. Každý je opatřen trojčlým **listenem**, který mu umožňuje létat. Díky němu může oříšek při větru a za zimních víchřic urazit velkou vzdálenost.

Habr má z našich stromů **nejtěžší dřevo**. Je tvrdé, suché se téměř nedá rozštípnout. Dříve sloužilo k výrobě dřevěných kol, z větví se pletly klece. Vyráběly se z něj hoblíky, řeznické špalky, násady k rýčům a topůrka. Pro své vlastnosti se habrové dřevo používá při výrobě hudebních nástrojů - kladívek do klavírů a paliček na bubny. Také se z něj vyrábějí kulečnicková tága. Používá se jako palivové dříví. Habr často je pěstován jako **živý plot** v zahradách a parcích, protože mu nevadí zastříhování a dobře se tvaruje.

Kmen habrů bývá **porostlý** zelenou **řasou zrněnkou**. Najdeme tu i **mechy**, které spolu se štěrbinami v borce stromu vytvářejí vhodné prostředí pro **drobné bezobratlé** živočichy. Na listech si mohou pochutnávat chrousti nebo housenky píďalky podzimní. V trávě a kapradí, které rostou pod habry, můžeme zahlédnout skokana hnědého nebo nalézt některé **houby**, roste tu kozák habrový nebo ryzec peprný. V zimních měsících tu můžeme zahlédnout dlaska tlustozobého, kterému oříšky habru velmi chutnají.

Tím, jak habry **zmlazují**, vytvářejí **svazky kmenů**, což jsou původně výmladky z jediného pařezu. Takovým porostům se říká **pařeziny** a pokud je někde uvidíš, je to důkaz toho, že byl les v minulosti využíván člověkem. Živé ploty se nepěstují pouze pro okrasu. Pro člověka mají mimořádný přínos tím, že **zachycují prach a hluk** z rušných cest a také působí jako účinný **větrolam**.

- 1 baňatka sp.
- 2 černýš hajní
- 3 dlask tlustozobý
- 4 holubinka mandlová
- 5 konvalinka vonná
- 6 kozák habrový
- 7 ryzec peprný
- 8 skokan hnědý
- 9 žluva zelená

Nezapomeň se podívat na webové stránky!

V konopištském parku jsou habry také vysazeny kolem zámku i v Růžové zahradě. Jedná se o okrasné odrůdy, které nejsou vysoké. Jaký mají tvar? Co může způsobovat nemoci stromů? Odvodíš, co znamená pařezina?

Porovnej listy habru a buku. V čem se liší? Proč si na oříškách habru nepochutnáme? Který strom také plodí oříšky? V kterém ročním období se semena habru rozšiřují?

Víš, co je to topůrko? Máte ho doma? Znáš písničku, ve které se o topůrku zpívá? Jak se musíme starat o živý plot? V jeho hustém porostu si hledají úkryt ptáci. Kteří ptáci to pravděpodobně jsou? Kdyby tě v pohádce čaroděj poslal pro dřevo železného stromu, co bys hledal(a)?

Které ptáky bys mohl(a) pozorovat v zimě na krmítku? Víš, čím můžeš ptáky na krmítku pohostit a co naopak na krmítko nepatří? Proč na habru nenajdeme vydlabané dutiny pro hnízdění? Zelené řasy najdeme hojně také v jiném prostředí. Kde je budeš hledat?

Najdi v konopištském parku pařezinu. Znáš nějaké podobné místo ve svém okolí? Které další dřeviny dobře snášejí ořez a užívají se proto jako živé ploty či jako okrasné zahradní prvky? Porovnej, jaký úžitek přinášejí podél silnice živý plot a betonová protihluková stěna.

Co jsme se dozvěděli nového?

jehněda - soubor mnoha drobných květů visících z větve
listen - zelený blanitý lístek přirostlý ke květenství
výmladek - mladý výhonek rostliny na pařezu nebo kmeni